

Favelaen Vidigal: På en skole ved boldbanen midt i favelaen fejrer man »børnenes dag«. Stedet er lidt af en oase midt i de ellers stejle og smalle gyder. Et stenkast herfra passerer vi unge mænd, der sidder og holder vagt med automatiske geværer.

En ældre dame får hjælp til at komme hjem efter indkøbstur. Vidigal er et mareridt for ældre og gangbesværede. De færreste har råd til at betale en motorcykeltaxa, når de skal hjem fra byen. Flytning af tunge møbler og hårde hvidevarer er også en udfordring.

Kvarteret Lapa er en central del af Rios historiske centrum. Det er her, at bar- og nattelivet foregår, og der er en stram lugt af pis overalt. Man er nogenlunde tryk, så længe der er folk på fortovet, men da vi søger efter metroen hjem, bliver det kriminelt.

Aftenstemning i Lapa-kvarteret. Over 100 cariocas (Rio-borgere) synger og smådanser midt på gaden rundt om et samba-band siddende ved bordet i midten. Når man selv er musiker, kan man godt blive lidt misundelig på den rige kultur, som landet rummer.

»Her skyder man først og spørger bagefter, hvis man er i tvivl«

I Rio de Janeiro er flere af byens slumkvarterer styret af hårde kriminelle. På vores tur til Brasilien lykkedes det os dog at komme på besøg i et af de mindre belastede områder

tre måneder. Vores søn Marius på 15 var ikke født.

Pigerne har ønsket at lære de mennesker og steder at kende, som de gik glip af at møde dengang.

Vores værter i Airbnb-lejligheden tæt på Copacabana har haft kontakt til fem familier i deres bekendtskabskreds, der bor i en favela (et slumkvarter) for at høre, om vi kunne komme på besøg. De pågældende har ikke ønsket det. Dels for vores sikkerheds skyld, men også for deres egen, for alle favelas er regeret af en eller flere »druglords« – narkobosser. Hvad ville naboer tænke, og kunne narkohandlere i nabolaget føle sig truet, hvis vi kom på besøg?

En favela er et sted med et skarpt hierarki, hvor man skyder først og spør-

ger bagefter, hvis man er i tvivl. Vi har dog fundet en mulighed for at besøge Vidigal favelaen på et tre timers besøg. Et af de mindre belastede slumområder. Forud for VM-fodbold og OL i Rio i 2016 pacificerede militærpolitiet nogle af de mest iøjensfaldende favelas. Svært bevæbnet militærpoliti afholdt nogle raids, og der fandt nogle ildkampe sted med diverse bander. Pacificeringen bestod i, at man endte op med at lave aftaler med politiet, der åbnede en lille station inde i favelaen og parkerede en politibil med blink i bunden ved den eneste vej, der fører ud.

»Det er rent teater« siger vores guide Rodrigo, der er grundigt tatoveret, - også på halsen. Politiet får en del af kagen fra narkohandelen og forstyrrer så til

gengæld ikke dem, der virkelig bestemmer i favelaen.

Så langt for »pacificeringen«. Den anden guide er ny på posten, har et smitende grin og taler kun portugisisk, men begge er kendte ansigter i bydelen, ellers kunne det ikke lade sig gøre at være gæst her.

Vi får en hårrejsende slalom-tur bag på en motorcykel-taxa, - uden hjelm naturligvis. Fruen er ikke vild med tanken, men der er ikke andre muligheder. Der holder allerede 12 – 15 motorcyklister med fuldt fokus i vores retning. Topklar til os og de tre kinesere, der også er med på turen. Vejen stiger vel med 15 – 20 procent og har kun plads til trafik i én retning. Alligevel lykkes det behændigt at komme forbi en lastbil, der er på

vej ned samt et hav af fodgængere og motorcykler. I hårnålesvingene er chaufføren helt nede så man føler, at knæet er få centimeter fra at skrabes mod asfalten. Utroligt så langt man kan læne sig til siden, uden at motorcyklen vælter. Behøver det virkelig at gå så stærkt?.

I glimt ser jeg andre familiemedlemmer i en overhaling. Det er en oplevelse, som er allerbedst, lige efter den er overstået, og man finder ud af, at man stadig er i ét stykke. Min chauffør har kigget på telefon undervejs. Jozy's filmede med sin telefon, mens han kørte.

Det første stop er en lille park, der er oprettet af beboerne i kvarteret. Trapperne er brugte bildæk, - gelænderet er cykelfølge, og toilet-kummer gør det ud for blomsterkrukker. Der er en dam med karper og smukke eksotiske planter. Det er en lille oase i den tætbebyggede favela, hvor man kan holde børnefødselsdag eller sætte sig hen og meditere og nyde udsigten. Stedet er dog under pres, for der er reelt kun én ildsjæl-dame, der vedligeholder parken, og spekulanter ønsker at opføre huse på stedet.

Vi går op ad en stejl og smal sti. Guiden fortæller, at på det næste stykke skal vi pakke telefoner væk. Ingen billeder. Kort efter passerer vi en sværtbevæbnet ung mand, der knapt ænses os. Bebyggelsen er ubeskrivelig tæt med smalle stejle stier og trapper overalt. Vi går forbi mange flotte og farvestrålende murlæggerier. De lever meget op på omgivelserne. Strømmen stjæler man fra masterne. Kloakering er en by i Peru. Et sted har man indrettet en lille boldbane med hegn omkring, - et andet område, der faktisk er temmelig fladt, ligger der en skole, og her er man i færd med at fejre børnenes dag. Børn og voksne er klædt ud, og der lyder høj børne-popmusik ud af højttalere.

Tre svært bevæbnede unge

Efter at have hængt ud til skolefesten en rum tid skal vi påny pakke fotoudstyr væk. Her passerer vi tre svært bevæbnede unge mænd i hver en stol med 20 - 30 meters mellemrum med blikket rettet ned af stien. De er alle i en ret afslappet positur. Det er sgu lidt specielt.

Rodrigo fortæller, at man starter - ofte som helt ung - fra bunden med at sælge stoffer og tjener næsten ingenting. Er man heldig med at stige i graderne og få nogen af de andre under sig, så stiger man i indtægt - altså medmindre man kommer i unåde eller bliver skudt i mellemtiden.

Så vi kan se, at det ikke blot er snak, viser guiden nogle steder på en mur hvor kugler har slået tydelige huller mange steder. Rodrigo fortæller om problemet med at blive gammel her med de afsindigt stejle gyder og trapper. Det er helt umuligt at bevæge sig rundt, når ikke man har råd til en bagsædeplads på motorcykel, - og det har de færreste.

Tæt på bunden har en spekulant købt nogle huse op og indrettet en dyr restau-

rant med udsigt, og med priser, som de lokale ikke har råd til at betale. Her i favelaens nederste del betaler beboerne for strømmen, flere har bil, og husene ser ret tjekkede ud.

Lørdag er hippie-dag

Lørdag er der hippie-marked i Rio, ja. Sådan hedder det. En ung indianer-kvinde stiger på bussen. Hun har malet røde striber på kinderne og ser meget autentisk ud. For brasilianere har hun nogenlunde samme status som en fuld grønlander med hund på et torv i Danmark. Hun stiller sig med front mod de øvrige passagerer, taler højt, hurtigt og er vred og meget vanskelig at forstå.

En af sælgerne på markedet har lavet saxofoner af bambus og træ. Den stemmer nogenlunde, men vil aldrig komme med helskindet hjem. En fyr med pandeiro (minder om en tamburin) spiller samba, og saxofonmanden sætter ind på fløjte. Det lyder fantastisk og ser let ud, men er det ikke.

Senere tager vi metroen ned til bydelen i centrum Lapa. Her er barer, og der skulle være musik, og så lugter her gennemtrængende af pis. Det står der i guidebogen, og det gør der også i virkeligheden. Vi bestiller to store Becks Bier på 600 ml. og en Guanarã-sodavand. Det bliver 19.- kr. i alt. Den var ikke gået i vores kvarter. Vi spiser på en vegansk restaurant. De har også burgere, men sønnen giver ikke meget for en burger uden kød. Han må dog siden erkende, at det ikke var så ringe endda.

Vi går op ad en lang og bred trappe smukt dekoreret med stumper af fliser og kakler. Et stykke oppe foreslår pigerne, at vi køber turens første caipirinha (sukkerrørssnaps, sukker, lime og knust is), der må betegnes som Brasiliens nationaldrink. Den smager fortrinligt.

Mørket er ved at falde på, da vi passerer et sted, hvor omkring 12-14 musikere og 10 gange så mange tilhørere er i gang med et udendørs sambaparty. Der er mikrofoner og forstærkere. Der virker meget prof og lyder fedt, og der danses og drikkes øl.

På grund af dagens fremskredne tidspunkt skal vi til at finde Carioca

metrostationen. Det går ikke helt planmæssigt, og det vanskeliggøres af, at man ikke kan gå med telefonen fremme hele tiden, da man tiltrækker kriminelle. I vores søgen efter en bus er vi gået et stykke ned af en dårligt oplyst vej med høje bygninger til begge sider, og der er ingen fodgængere at se. Vi er enige om, at vi befinder os i en uheldig situation.

Fem minutter senere holder en taxa og spørger, om vi skal med. Det er ellers sjældent, de gider at have fem passagerer med. Han kører 10 meter frem og holder og venter med motoren i gang. Et halvt minut senere løber jeg hen og takker for tilbuddet. De andre stabler sig ind på bagsædet i den lille bil. Det første chaufføren siger, er, at det er alt for farligt at gå i den gade på denne tid af døgnet.

Da han sætter os af 25 minutter senere hjemme ved Rua Barata Ribeiro 750, runder vi kraftigt op på beløbet og takker for hjælpen. Der går nogle dage, før vi forstår, hvor der er farligt, og hvor der ikke er. Er man et sted med megen biltrafik, men ingen fodgængere, er det ikke sikkert, heller ikke om dagen.

Jeg har set i nyhederne, hvordan en eller to motorcykler bremser op, bagsædepassageren springer af og truer folk til at aflevere mobiltelefoner med mere. Det er de ikke så tilbøjelige til, hvis der er liv i gaden.

Alle bilister kører med låste døre og ofte over for rødt, hvis det er mørkt. De, som har mulighed for det, parkerer bilen inde på grunden bag muren ved deres hus. Jeg har set et klip på TV, hvor en mand skal ud og køre og lægger jakken ind på bagsædet. I samme øjeblik bremser en bil, og ud springer en mand med hævet pistol, der truer bilisten til at aflevere nøglerne og tvinger ham væk fra sin bil. Få sekunder kører begge biler hastigt bort.

Trætte af kriminalitet

Jeg har købt et eksemplar af et brasiliansk nyhedsmagasin. Det omtaler stormen på kongressen i Brasília den 8. januar. Overskriften siger: »Dagen hvor demokratiet rystede«. Brasilien havde militærdiktatur fra 1964-85, hvor mange

blev tortureret og dræbt, så demokratiet er ingen selvfølge. Nu vi snakker politik, så fik den højreradikale Jair Bolsonaro (der afsluttede fire år som præsident den 1. januar) mange stemmer på slogans som: Ned med kriminaliteten, hårdere straffe til de kriminelle samt lettere adgang til våben. Det er noget, som mange brasilianere kan forstå, for man er grundigt træt af at skulle leve med risikoen for at blive røvet.

14 hektar botanisk have

Vi kommer ikke til at opleve junglen på denne tur. Det smager dog lidt af fisk at besøge Rios botaniske have »Jardim Botânico«, der strækker sig over 14 hektar og ligger ret op ad den atlantiske regnskov.

Ved indgangen mødes man af et bassin med 10 – 12 store skildpadder. Et af de første træer ved indgangen er et Pau Brasil. Træet, der har givet landet sit navn. Vi kommer forbi nogle små vandfald og kan direkte se op på Kristus-figuren på Corcovado skråt bagfra. Det vrirler med små dværghornet i træerne. På jorden lige foran os går en mor med en unge på ryggen og roder efter noget spiseligt i jorden. Fascinerende er de 30 – 40 meter høje regnskovstræer, hvor den kæmpemæssige fod ligner halefinerne på en raket.

Området er enormt, og man får lidt et indtryk af regnskov, - dog uden malariamyg, dårlig mave, kryb og over 30 graders fugtig stillestående luft. Der kommer en byge en gang i mellem. Vi er jo midt i vinteren/regntiden her i juli, men det holder op lige så hurtigt, som det kom. Før vi forlader Rio, skal vi naturligvis opleve Pao de Acucar – Sukkertoppen. Udsigten er upåklagelig. For godt 21 år siden var det her, vi fejrede Olivias fire-års fødselsdag med medbragt kage og sodavand. Herfra går rejsen med fly til udkantsbrasilien - Juazeiro do Norte i nordost.

GENSYN MED BRASILIEN

For 21 år siden var familien Køhler - far og mor og to små børn - på en tre måneders rundrejse i det nordøstlige Brasilien. Her 21 år efter er familien af sted igen og genser nogle af de samme områder. Det fortæller de om i en række artikler her i weekentlitterat, hvor denne artikel om Rio de Janeiro er nummer to i serien.

Klassisk udsigt fra Pao de Acucar med kabelbanen. Ude til venstre lidt over midten ses Copacabana stranden.